

ZELENE NOVIČKE RADENSKEGA POLJA

Čudovit jesenski pohod po Radenskem polju

V jesenskem času je narava na Radenskem polju prav tako zanimiva kot v katerem koli drugem letnem času. Seveda pa je zelo pomembno, da znamo opazovati lepote, ki nam jih nizajo različni letni časi. Jeseni so barve bolj zemeljske. Po časi prelivajoči se pastelni odtenki rjave, rdeče in rumene odvezemajo prevlado in na koncu prevzamejo žezlo od prej močnih temperamentnih hitro menjajočih se zelenih odtenkov spomladansko poletnih barv.

V soboto, 3. oktobra, smo v Krajinskem parku Radensko polje izvedli vodeni jesenski pohod. Za pohod smo si izbrali krožno pot po severnem delu Radenskega polja. Zbrali smo se pri cerkvi sv. Martina na Boštanju (severna vstopna točka Krajinskega parka Radensko polje). Najprej smo se podali na vrh griča Boštanj, kjer smo izvedeli marsikaj o zgodovini **gradu Weissenstein (v prevodu »Beli kamen«)** ter o rodbini Lazarini, ki je kot zadnja bivala v tem gradu do leta 1942. Od tam smo se po Blagajevi poti spustili do table **pri Velikem retju**, kjer lahko v sušnem obdobju občudujete do 9 metrov visoke glinene nanose, v katere je **vodotok Dobravka** vklesal svojo meandrasto, ozko in strmo strugo. Tokrat nas je pričakal visok vodostaj Dobravke, ki je v svojih ponikvah severno od Velikega retja zadrževala velike količine vode od nedavnih padavin. Tako nam je bilo podarjeno prečkanje mostu pri Zagradcu, ki je bil še dan pred tem poplavljen. Nadaljevali smo z ogledom **ostanka šotnega barja** ter spoznali tipične rastline kisljih tal (jesenska vresa). Pri prečkanju gozdička, ki ga visoke vode Srednic spremenijo v polotok, smo spoznali tudi vzrok (globok jarek, izkopen v preteklosti), ki je povzročil osušitev šotišča. Spoznali smo, da so lahko takšni mozaični življenjski prostori, ki so sicer zelo pestri v smislu živalskih in rastlinskih vrst, tudi hitro podvrženi uničenju ob velikih človeških posegih.

A ob tekmovanju za prevlado smo se lahko tudi prepričali, da na tem območju vsekakor zmaga sila narave. Ena večjih estavel, ki je v teh jesenskih dneh popolnoma napolnjena z vodo in kraljuje

severnemu delu Radenskega polja, so **Srednice**. Domačini tem posebnim hidrološkim oblikam na kraškem površju rečejo »retja«, krasoslovci pa jim pravijo **estavele**. Delujejo lahko kot **ponikve** (ob nizki gladini podtalnice vode ponikujejo v podtalje) in kot izviri (ob višanju gladine podtalnice). Beseda »retje« pa verjetno prihaja iz besede »vreti« in predsta-

vlja estavelo le v tistem času, ko bruha vodo iz podtalja. Medtem ko so Srednice v jeseni poplavljene, pa jih lahko v spomladanskem času občudujete, ko pokažejo svoje kamnite požiralnike in razpoke, ki jih vsak mesec objema drugačna vrsta rastlinske preproge. V maju lahko občudujete **velike poletne zvončke**, ki vam segajo do kolen, junija pa se preda-

Srednice ob Šotnem barju, foto: Tina Mikuš

Srednice, foto: Brane Petrovič

te dišeči spremljavi vijolično cvetočega **divjega luka**.

Ogled smo nadaljevali po kolovozni poti, ki vzhodno od Srednic vodi proti jugu. Kri po žilah so nam že takoj pognale dan stare stopinje mladega medveda, ki se je podpisal v blatno kolovozno cesto. Hmm, le kje je njegova mama?

Na obeh straneh kolovoza smo opazovali odcvetele mokrotne travnike, ki se sicer v času polnega razcveta bohotijo z rastlinami **travniške izjevke**, **močvirskega mečka** in redke vrste trave, imenovane **modra stožka**. Zaradi naravnih omejitev so ti travniki večkrat na leto poplavljeni in zato tudi niso primerni za intenzivno kmetijstvo. Zato pa so zelo primerni za razmnoževanje evropsko pomembnega metulja **travniškega postavnega**. Gosenice tega metulja ni bilo moč več videti, saj se že skirle v zapredke v travi in bodo tako prezimile. Drugo leto pa bomo zato lahko že sredi maja občudovali odrasle metulje na njihovih svatbenih popotovanjih.

Vračali smo se po krožni poti, ki nas je ob prečkanju suhe struge vodotoka

Dobravke ob vzhodnem gozdnem robu popeljala do ponorne **jame Beznica**. Gladina vode, ki je segala nad vhod v jamo, je bila mirna. Stali smo nad jamo in opazovali prostrano gladino jezera, ne da bi lahko čutili, kako jama pod našimi nogami požira velike količine vode. Tisti, ki vemo, kako jama izgleda v sušnem obdobju, smo čutili še posebno strahospšovanje do izredne sile, ki se je pretakala v podzemlju.

Naprej od ponora Beznica, tik preden smo zavili iz gozda na makadamsko pot, smo si ogledali še naravno vrednoto, imenovano Tekoča rupa. Velik ljubitelj Radenskega polja, biolog Stane Peterlin, se je rad pošalil, da je to hkrati tudi najkrajši vodotok, saj je od izvira do izliva le dobrih 20 m zračne razdalje.

Pravijo, da vreme vedno je. In res je tako. Na pohodu je to prav gotovo veljalo, da je vreme bilo med drugim tudi nagajivo. Zadnjo pot od jame Beznica do izhodiščne točke na Boštanju nas je tudi pošteno premočilo. Ampak to nas ne bo ustavilo, da drugo leto, prvo soboto v oktobru, spet organiziramo jesenski

pohod po Radenskem polju. Boste takrat zraven tudi vi?

Letošnji pohod sta organizirala Turizem Grosuplje in uprava KP Radensko polje ob pomoči lokalnih turističnih vodnikov. Obiskovalce sta pričakali dve razstavi: o invazivnih tujerodnih vrstah (LIFE ARTEMIS) in o naravnih ekosistemih in biotski pestrosti (LIFE NATURA-VIVA). Obiskovalci so lahko slišali nekaj besed o aktivnostih, ki jih uprava parka izvaja v projektu LIFE AMPHICON, kjer bo na predstavljeni poti pohoda čez 3 leta stala tudi učna pot s stolpom, interpretacijskimi orodji za obiskovalce in učilnico v naravi. Pohod je finančno podprl projekt Interreg Slovenija - Hrvaška - VEZI NARAVE.

RAZSTAVO NARAVNI EKOSISTEMI IN BIODIVERZITETA je na ogled v avli stare stavbe Mestne knjižnice Grosuplje do konca meseca novembra. Vsi lepo vabljeni!

Mag. Tina Mikuš

Vodja krajinskega parka Radensko polje

Organizacijska enota Krajinskega parka Radensko polje deluje v okviru
Zavoda za turizem in promocijo Grosuplje, Adamičeva cesta 15, 1290 Grosuplje.

Dobite nas na telefonski številki:
08 20 07 156

info@radenskopolje.si | www.radenskopolje.si

LUPA 2020 - FESTIVAL nevladnih organizacij

Nevladne organizacije nas spremljajo na vsakem koraku življenja, delujejo na vseh področjih življenja in s svojim delovanjem bogatijo družbo.

Kar 23.000 nevladnih organizacij deluje na mednarodni, nacionalni in regionalni ravni, nepogrešljive so tudi na lokalni ravni. Na teh ravneh uresničujejo oziroma zadovoljujejo interese in potrebe prebivalcev, združujejo, opozarjajo na nepravilnosti.

So **neprofitne, večinoma prostovoljne in v Sloveniji so to prvenstveno društva, ustanove in (zasebni) zavodi**. Nevladne organizacije imajo (vsaj) dvojno družbeno vlogo: storitveno in zagovorniško, zato lahko veliko naredijo za skupnost.

Poletje, ki se je prevešalo v zgodnjo jesen, nam je ponudilo zanimiv festival LUPA 2020, 19. vseslovenski festival

